

УДК 35.072.22(477)

Едуард Олександрович МУЗИЧУК,

*провідний фахівець відділення захисту інтелектуальної власності
відділу організації наукової роботи та захисту інтелектуальної власності
Харківського національного університету внутрішніх справ*

ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА СПОСОБИ ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Проблематика існування і широкого розповсюдження корупції в Україні визнається вже традиційною. У науково-дослідному середовищі

вважається, що причиною цього є історичні особливості устрою держав, що раніше існували на території України, а також специфічний період становлення самої України, починаючи з 1991-го року. Адже Україна і під час панування Російської імперії, і під час 70-ти річного панування згодом Радянського Союзу знаходилася під владою авторитарних режимів. Головними особливостями таких режимів було те, що вони зосереджувалися на беззаперечному забезпеченні влади правлячої верхівки, а також на пріоритеті інтересів режиму над правами, свободами та законними інтересами громадян. Відповідно до цього в науковій літературі стверджується, що закритий та недемократичний характер прийняття рішень в таких режимах у значній мірі сприяв процвітанню корупції та пов'язаним із нею явищам. Отримавши незалежність, державно-політичне керівництво України майже одразу проголосило боротьбу із цими негативними явищами в суспільстві та державному апараті. Проте, ці гасла і заклики до реформування та вдосконалення протягом довгого часу не були підкріплені жодними реальними діями. Лише в останні декілька років в Україні почали здійснюватися реальні кроки у сфері запобігання та протидії корупційним проявам у публічній службі [1].

Вченими стверджується, що ефективна протидія корупційним злочинам, до складу якої входить запобігання їх вчиненню, є одним з найважливіших елементів підвищення якості функціонування державної системи. Зарубіжними дослідниками також звертається увага на важливість застосування звершень високотехнологічної сфери у діяльності відомств та установ публічної служби. На їх переконання, необхідність технологічного розвитку публічних службовців та їх структурних підрозділів є беззаперечною.

На основі аналізу, проведеного між країнами із різних регіонів світу, відзначається, що активне використання публічними службовцями високотехнологічних пристроїв у власній професійній діяльності не тільки суттєвим чином збільшує їх ефективність та результативність у роботі, але й у тому числі зменшує вірогідність вчинення ними, або по відношенню до них корупційних проявів.

За останні роки в Україні дійсно почали проводитись реальні реформи, кінцевою метою яких стало помітне зменшення обсягів корупції у державно-владній системі України, а згодом і в суспільстві загалом. Така логіка підтримується твердженнями американських і британських дослідників про те, що задля повного викорінення, або хоча б суттєвого зменшення корупційних проявів на побутовому рівні, потрібно спершу досягти успішних результатів у протидії корупції саме в публічній службі [2].

Такі органи як НАБУ, НАПК, Антимонопольний комітет України, хоча і мають певні недоліки у власній діяльності та потребують ще багато вдосконалень, попри все визнаються такими, що рухаються і діють у правильному напрямку. Своєрідним підтвердженням цього стану справ

постійна та беззаперечна підтримка цих органів з боку Сполучених Штатів Америки. Одним із недоліків сучасної української державної системи і штучне гальмування реформ та інших позитивних процесів в державі з боку тих чи інших суб'єктів. Зокрема, серед конкретних проблем називається прогалина у вітчизняній антикорупційній сфері, яка дозволяє особам, замішаним у проявах корупції та звільнених внаслідок цього з посади, успішно поновлюватись на посадах [3]. Більш того, внаслідок такої прогалини вони отримували значну компенсацію від держави через «неправомірне звільнення з посади». Міжнародні союзники та партнери України наполягають на тому, аби ця прогалина у вітчизняному законодавстві була ліквідована. Також пропонується провести вдосконалення вітчизняної законодавчої бази, а саме ввести в дію правову норму, яка б чітко прописувала умови, за які особа підлягає люстрації з публічної служби. Тим самим буде досягнуто фактичної неможливості масових поновлень корупціонерів та інших осіб, що зловживали своєю владою, на їх старих посадах [4]. За умови функціонування такої правової норми державні органи України, що фактично проводять люстрацію, також стануть менше помилятися і оголошувати люстрованими осіб без достатнього обсягу належних на те підстав. Адже добре відомо, що чимала частина судових справ про неправомірне звільнення з посади «розвалюються» на користь «корупційного суб'єкта» саме внаслідок неякісної роботи державних антикорупційних органів [5].

Підсумовуючи вищевикладене, зазначимо, що ефективне запобігання та успішна протидія корупційним проявам у публічній службі мають і надалі залишатися першочерговим завданням з боку керівництва держави.

Список бібліографічних посилань

1. Яфонкіна І. П., Яфонкін А. О., Шевчук В. А. Основні причини поширення корупції в Україні. European potential for the development of legal science, legislation and law enforcement practice: international scientific and practical conference, 26–27 February, 2021; Cavaiani University in Wloclawek. Wloclawek, Republic of Poland, 2021. Р. 189–192.
2. Гулак О. В., Курило В. І., Дубчак Л. М. До питання про шляхи подолання корупції в Україні. *Право та державне управління*. 2021. № 1. С. 196–201.
3. Дзюндзюк В., Мережко С. Передумови виникнення корупції. *Актуальні проблеми державного управління*. 2021. № 1. 107–118.
4. Чебан О. І. Детермінація корупції в органах публічного управління місцевого рівня. *Державне будівництво*. 2021. № 1. DOI: 10.34213/db.21.01.13.
5. Гребенюк Б. Індекс сприйняття корупції. *Літопис Волині*. 2021. С. 123–127.

Одержано 19.11.2021